

Bányai Tamás

Az út vége

Jócskán besötétedett már, mire felnyitotta szemét. Álmosan tekintett ki a kocs ablakán, s abból a kevésből, amit látott a környező feketeségből, úgy ítélte, még mindig a kietlen vidéken haladnak. Kaktuszok és kígyók között. Megborzongott, mert felötlött benne, mennyire írtózik a kígyóktól.

Oldalvást fordulva Gyulára nézett.

Micsoda név! Furcsán hangzik, s még kiejteni is lehetetlen. Csak a férfi jelenlétében tudta azonosítani ezt a nevet tulajdonosával. Egyébként csak egy furcsa szó volt, amely egy különleges, nehezen elképzelhető világot takart. Számára idegen világot.

Megfájdult a feje. Talán a hirtelen ébredéstől, talán attól, hogy rosszat álmodott. A hangszórókból halkán áradó komolyzene idegesítette, mint kutyákat a fájdalmas vonyításra készítő magas hangok.

- Djula!

A megszólított férfi fiatal volt – Phyllis pontosan tudta korát – mindössze harminc éves, most mégis jóval öregebbnek látszott. Megviselt arc, karikás szemek, vérekes szemgolyó.

- Zárd el, légy szíves.

A férfi neheztelés nélkül, ráhagyóan bólintott és kikapcsolta a rádiót.

- Nem vagy még fáradt? – kérdezte a férfitől.

- Nem.

- Dehogynem! Látom rajtad.

- Mondom, hogy nem vagyok az.

- Meddig akarsz vezetni?

A férfi nem válaszolt.

- Egész éjszaka?

- Valószínű. De ha akarod, megállhatunk valahol.

Phyllis nem árulta el, hogy szeretné, ha megállnának. Hogy szeretne lezuhanyozni, kinyújtózkodni egy kényelmes ágyban és aludni. Sokáig aludni, mélyen, nyomasztó álmok nélkül. De nem egy motelben, idegen falak és jellegtelen bútorok között. A saját ágyában szeretett volna aludni.

S mintha csak az ágyat keresné itt az autóban, oldalvást fordulva a hátsó ülésre nézett. Ruhák, pokrócok, érthetetlen nyelvű könyvekkel megrakott sporttáska, apró konyhai eszközök, amik nem fértek el a csomagtartóban. A nélkülözhetetlen dolgok, hű társaik minden úton. Elmaradhatatlan kísérőik. Minden egyéb, lakás, szekrény, ágy városenként cserélődnek, csak ezek az apró holmik követik őket mindenhova.

Miért kellett ismét útra kelni és eljönni Houstonból? Nem mintha különösebben megszerette volna a nyüzsgő, forgalmas és túl gyakran idegesítő nagyvárost, de a bérelt lakást kopott, szedett-vedett bútorokkal már otthonának érezte.

- A kis Paulnak nagyon fogunk hiányozni.

- Néhány napig – felelt a férfi. – Aztán elfelejt bennünket.

Ismét lehunyta szemét és néma tiltakozásként ismeretségük első napjára gondolt.

Akkor kellett volna úgy kezelni, mint a többi vendéget. Udvariasan, mégis kellő tartózkodással. Túl voltak már a déli forgalmon, a többi alkalmazott hátul, a konyhában tartózkodott, elől csak ők ketten maradtak. A felszolgáló és a kávéját csigalassúsággal fogyasztó vendég, aki ugyan alig szólt hozzá néhány szót, erős akcentusa mégis felkeltette kíváncsiságát. A

bisztróba még más városból való idegen is ritkán tért be, hát még olyasvalaki, aki egyenesen egy másik kontinensről érkezett. A férfi megkérdezte tőle, meddig dolgozik. Most furcsának tűnt, akkor azonban természetesnek tetszett, hogy gondolkodás nélkül rávágja: fél kilencig.

Cigaretta kotort elő retiküljéből, rágyújtott. A fejfájása csak nem akart múlni.

- Djula! Ne menjünk Los Angelesbe.

A férfi hosszú ideig hallgatott, mielőtt kimondta:

- Nem muszáj. Mehetünk máshova is.

Drága jó istenem! Ki kellene ugrani a robogó autóból, elbújni a dombok, a száraz bozót, a kaktuszok között és megvárni míg az autó a férfivel együtt eltűnik a távolban. Milyen nagyszerű, hogy oda mehetnek, ahova ő akarja! Csak visszafordulni nem lehet.

Tisztán, élesen jelent meg előtte a kép: Gyula ott áll a bisztró bejáratánál, félszeg mosollyal a szája szegletében, mint aki nem tudja hogyan bánjon a nővel.

- Szívesen elvinnélek sétálni, de látom rajtad, hogy fáradt vagy. Különben is, ebben a városban lehetetlenség sétálni, a legtöbb helyen még járda sincs. Egyetlen amerikai városban sem lehet igazán sétálni. Elvinnélek egy étterembe, ahol halk zene szól, gyertya áll az asztalon és igazi, csokornyakkendős pincérek szolgálnak fel mindenféle finomságokat, de ebben a porfészekben nem ismerik a halk zenét, nincsenek pincérek, csak felszolgálólányok, és nem is lehet mást rendelni, mint hot dogot és hamburgert. Hova vigyelek hát?

Haza. Ne vigyél soha sehova, csak haza. Nem így mondta. Azt mondta: gyere fel hozzám. Utólag, ám akkor már késő volt, megriadt, hiszen mindez úgy hangzott, mint amikor prostituáltak invitálják lakásukra a felcsípött vendéget. Tartott tőle, hogy magyarázkodnia kell, ő nem olyan és nem úgy gondolta. De Gyula nem úgy értette, s talán éppen ez volt, ami levette lábáról.

Ami ezután következett...

Gyula az első pillanattól kezdve otthonosan mozgott a parányi bérlakásban. Zenét keresett a rádióban, vacsorát készített, megterítette az asztalt, s az istenért sem engedte, hogy ő bármit is csináljon. Pihenj csak, mondta, te már dolgoztál ma éppen eleget. Ezt még otthon sem mondta neki soha senki. Anyja még csak elnézte volna, hogy iskolából vagy később munkából hazajövet leüljön a televízió elé, de Joe ezt sohasem engedte meg. Csináld a házi feladatodat, mosogass, szedd rendbe az öcsédet, takaríts, gondozd a kertet. Ez utóbbit legalább szerette is. Nem mintha az öccsével nem törődött volna szívesen, vagy éppen irtózott volna a mosástól, takarítástól, csak hogy ő maga sohasem határozhatta meg kedve szerint, mikor melyiket végezze. Úgy érezte, akkor is muszájból kell csinálnia valamit, ha egyébként lenne kedve hozzá.

És akkor jön egy férfi – istenem, honnan is? Magyarországról? Ha tudná, hogy hol van! – és azt mondja, pihenj csak, majd én elvégzek mindent, amit kell. Királynőknek lehet ilyen nagyszerű dolguk.

És aztán később, éjszaka az ágyban. Kívánta, görcsösen kívánta, hogy öleljék, hogy megnyugvást leljen egy férfi erős, védelmet nyújtó karjaiban, ugyanakkor zavarban is volt, szégyellte magát, úgy érezte megengedhetetlen, s ki tudja milyen következményekkel járó gyengeség, ha enged ösztöneinek. Gyula azonban nem úgy viselkedett, mint aki alig várja, hogy elérje célját. Mintha magának a nemi aktusnak nem is tulajdonítana jelentőséget. Pajkoskodott, akár egy gyerek, suttogva beszélt hozzá, mintha álomba akarná ringatni szerelmeskedés helyett.

Az az éjszaka az ő éjszakája volt. Hitte, valóban szeretik. Szívvel-lélekkel, testtel és gondolattal, szeretettel és szerelemmel. Még ennél is többet jelentett, hogy úgy érezte, ebben a zavaros világban egyszerre minden a helyére került. S hogy nem csupán testi kielégülésnek tesz eleget, de valami mást, valami többet is ad. Nem tudta, mi az a más, mi az a többlet, mint amit a teste képes nyújtani, csak sejtette, hogy olyasvalami, amire a férfi már régóta vágyhatott, s amit nem talált meg addigi futó kalandjaiban.

És akkor, azon az első éjszakán ködbe veszett a kísértő múlt is. Joe, anyjának élettársa, sunyi, sóvár pillantásaival, gúnyosan és álnokul parancsoló hangjával már csak egy mesebeli gonosz manó volt, aki immár más fölött zsarnokoskodik egy másik mesében. Jó ideje már, hogy nem élt velük, de Joe láthatatlanul követte őt mindenhová, képtelen volt emléktől szabadulni. Egészen addig az éjszakáig, mikortól is ott volt neki ez az erős akcentussal beszélő bumfordi medve, ez az oly gyakran kiismerhetetlen távoli jövevény, aki hol észbontóan vidám, akár egy szeleburdi kölyök, hol meg olyan búval bélelt, mintha a világ összes bánata nehezedne a vállaira. De aki vidáman is, szomorúan is ezentúl hozzá tartozik, elfeledteti vele mindazt, ami keserű volt addigi életében.

- Van valami elképzelésed? Hova akarod, hogy költözzünk?

- Forduljunk vissza. Menjünk vissza Houstonba.

A férfi erősebben lépett a gázpedálra. Talán akaratlanul, talán így is jelezni akarta: nincs visszaút.

- Vissza nem megyünk – jelentette ki Gyula. – Mehetünk ahova csak akarod. Arizónába, Kolorádóba vagy Kaliforniába. Bárhova, csak vissza nem. Ezt jól véd az agyadba!

Phyllis újabb cigarettára gyújtott. Megnyomkodta homlokát, remélve, hogy ettől enyhül a fejfájása. Aztán letekerte egy kicsit az ablakot, bízva a friss levegőben, de az erős légáramlat szemébe csapta a füstöt, ettől könnyezni kezdett.

- Miért kellett egyáltalán eljönnünk onnan? Miért kell megint belevágni az ismeretlenbe?

A férfi nem felelt. Phyllis legszívesebben a torkának ugrott volna, hogy kikényszerítse belőle a választ.

Ismeretségük első esztendejében hat különböző városban laktak. Volt, ahol csak négy hétig. Egyetlen alkalommal sem költözött szívesen egyik helyről a másikra. Azt az első estét, éjszakát szerette volna állandósítani, azt a családias – ahogy magában elnevezte: karácsony esti – hangulatot, amely egyetlen éjszaka leforgása alatt otthonná varázsolta szűk hajlékát. Mindezidáig mégsem tiltakozott, azzal ámítva magát, hogy a férfi kettejük igazi és végleges otthonát keresi, azt a sarkát a kontinensnek, ahol zavartalanul és boldogan élhetnek majd – egymásnak. Úgy tűnt, Houstonban teljesülni fog óhaja, ebben a városban végre letelepednek egyszer s mindenkorra. Az is emellett szólt, hogy a magának való férfi megszerette, szinte gyermekévé fogadta Melanie öt éves kisfiát. Elválaszthatatlan pajtások lettek, már már féltékenységet gerjesztve benne, minthogy a férfi sokszor több figyelmet fordított a gyerekekre, mint őrá. Mindamellettt vagy éppen ezért, joggal gondolhatta, itt végre gyökeret vernek.

- Tudni akarom – szólt az előbbinél jóval erélyesebben Phyllis – miért kellett eljönnünk Houstonból? Azt hittem, véget ért a cigányélet.

Bánta már, hogy korábban nem volt elég határozott. A sarkára kellett volna állni, kerek-perec kijelenteni: nem és nem. Nem megyünk. Én nem megyek. Ezt nem merte kimondani attól való félelmében, hogy magára marad. Inkább cselekedett gondolkodás nélkül, valamiféle reménytelen kábulatban. Ő adta el szerény bútorzatukat, ő tett pénzzé minden nélkülözhető ingóságot.

Sajátmagának sem tudta volna megmagyarázni, ha akkor engedelmeskedett, ha akkor zokszó nélkül alávetette magát Gyula akaratának, most mi váltotta ki belőle az ellenérzést. Sírni kezdett.

A férfi meghökkent. Sejtelve sem volt, mitől törhetett el a mécses. Ösztönösen csökkentette a kocs sebességét, mintha a gyorsaság váltotta volna ki a pityergést.

- Megbántottalak valamivel?

Phyllis szíjogva válaszolt.

- Ne menjünk sehova! Djula, szépen kérlek, forduljunk vissza. Nem volt jó nekünk Houstonban? Olyan szépen éltünk.

A férfi csak félszemmel ügyelt az amúgy is kihalt, nyílegyenes útra. Figyelmét a nőre fordította. Átkarolta és magához húzta Phyllist.

- Buta vagy – mondta. – Ha mi ketten valóban szeretjük egymást, nem számít, hogy hol élünk. New Yorkban, Los Angelesben, Houstonban vagy éppen egy eldugott farmon. A környezet csak díszlet a világ színpadán. Nincs túl nagy jelentősége. A darab a színészekről válik élvezhetővé. Mindegy hol vagyunk, ha csak mi ketten számítunk.

- Mások nem jelentenek semmit? A kis Paul vagy Melanie?

A férfi visszavonta kezét a volánra, s csak idő múltán szólalt meg.

- Ne feledd, ha te nem válsz meg másoktól, előbb utóbb ők válnak meg tőled. Elhagynak vagy meghalnak, mindegy. Hidd el, mindig annak jobb, aki búcsút int. A távozonak kevésbé fáj a válás, mert hamarabb túlteheti rajta magát. A válás fájdalmát enyhíti az előtte álló út minden izgalma, érdekessége, vagy ha meghal, akkor amúgy is mindegy, kiket hagy hátra. Ha te nem lépsz és nem távozol időben, téged hagynak árván. Önzés, jól tudom, de legalább jogos.

Phyllis egy papírzsebkendővel letörölte könnyeit. Úgy érezte, fejfájása enyhült valamelyest.

Felidézte a búcsú pillanatát. A kis Paul keservesen bőgött, Melanie meg ő is sírtak, csak Gyula tűnt érzéketlennek. Türelmetlenül toporgott az autó mellett, mint aki mielőbb véget akar vetni a számára kínos jelenetnek. Phyllisben felmerült, hogy a férfi türelmetlenségét nem a kisírt szemek látványa idézte elő, hanem a tétovázás, amelytől szabadulni akart. Mekkora hülye voltam, gondolta, hiszen nem sírni kellett volna, nem búcsúzkodni, hanem határozottan kijelenteni: maradunk. Igen, akkor ott, az utolsó pillanatban Gyula megingott, s ha akkor helyén van az esze, ő dönthetett volna. De talán még nem késő kierőszakolni a végső döntést.

A távolban fények bukkantak fel, egy útmenti hatalmas hirdetőtábla közeli motelre hívta fel a figyelmet.

- Fáradtak vagyunk – mondta Phyllis. – Látom rajtad is. És tankolni sem ártana. Álljunk meg ennél a motelnál.

A férfi rábólintott.

Letértek az autópályáról. A motel és közvetlen környéke kamionsofőrök számára kialakított pihenőhely volt, ennek köszönhetőn a kies vidékhez képest jelentős forgalmat bonyolított le. Hatalmas parkolójában vagy két tucat kamion állomásozott, némelyik állandóan járó motorral. Az éttermet is kamionpilóták töltötték meg. Nevetgélve, vitatkozva, szendvicseiket fogyasztva töltötték átmeneti pihenőjüket.

A motel olcsó volt, a kamionosok igényeinek megfelelő, egyszerű, de tiszta. Puritánul berendezett szobák, mosdó, zuhanyozó és vécé a folyosók végében. Az étteremben tapasztalt nyüzsgés ellenére a motelben még akadt szabad szoba. Gyulán a szobába lépve ütközött ki a fáradtság, ruhástól vetette magát az ágyra, s szinte azonnal el is nyomta az álom.

Phyllis egy darabig nézte az alvó férfit, aztán egy hirtelen – vagy talán már érlelődő – gondolattól vezérelve papírt és tollat halászott elő retiküljének mélyéről. Néhány sort firkantott a papírra:

„Visszamentem Houstonba. Tudom, hogy szeretsz és utánam fogsz jönni. Melanie-nál megtalálsz. Várlak.”

A papírt elhelyezte a kis éjjeli szekrényen, majd lement az étterembe. Minden bátorságát összeszedve odaszólt a közelében tartózkodó kamionosokhoz.

- Megy valaki maguk közül Houstonba?

Hárman is jelentkeztek.

- Elvinne valamelyikük?

Mindhárom vállalkozott, kínos helyzetbe hozva Phyllist. Szerencséjére nem neki kellett választani. Az egyik kamionsofőr, egy idősebb, pápaszemes, overallt viselő férfi feltápáskodott asztala mellől.

- Ha tényleg akar, jöhet velem kisasszony. Én már indulok is.

A másik kettő szinte irigykedve nézett társuk és az őt követő vöröshajú, huszonvalahány éves, kimondottan szépnek talált nő után.

Melanie-nak álmatlan éjszakája volt. Szomszédainak távozása nem hagyta nyugodni. Nem úgy, mint néhány éve, amikor férje hagyta őt magára a gyerekekkel. Akkor megkönnyebbülést érzett, mert torkig volt már a férfi botránjaival, iszákosságával, rendőrségi és nőügyeivel. A fiával és vele szemben tanúsított durvaságával. Tudta, hogy nehéz lesz egyedül egy gyerekkel, nehéz, de sokkal elviselhetőbb.

Másodállást vállalt, hogy fizetni tudja a szép summára rúgó óvodai költségeket. Csupán az szomorította, hogy így még kevesebb időt tud tölteni fiával. A két helyen fárasztó munkát végzett, szórakozásra, barátokra vagy kapcsolatteremtésre egyetlen perce sem maradt. Eleinte új szomszédait is tartózkodással fogadta, nem kereste társaságukat, ámde Paul fia gyorsan megbarátkozott az idegen férfivel, aki szívesen játszadozott a gyerekekkel. A fiú nagyokat nevetett a férfi sokszor érthetetlen akcentusán, amit kiszínezve igyekezett is utánozni, mindkettejük multságára. Phyllis is gyakran volt segítségére, nem tartott sokáig, hogy megkedveljék egymást.

S egyszer, amikor Gyula éppen nevetgélve hancúrozott fiával, azon kapta magát, hogy más szemmel tekint a férfire. Megmagyarázhatatlan vágyakozással. Kísérletezve sem tudta volna eldönteni, az anya vagy a nő ösztöne támadt fel benne. A vágyott apát látta a szomszéd férfiben vagy az évek óta kielégítetlen szerelmi éhség kapott lábra?

Érzelmait igyekezett palástolni, hiszen idővel Phyllist is megszerette, úgy tekintett rá, mintha édestestvére lenne. Egy napon mégis bekövetkezett az, amit lelke mélyén kívánt, s amitől ugyanakkor tartott is.

Egyedül volt otthon ritka szabadnapjainak egyikén. Phyllis dolgozott, és Gyula, nem tudván, hogy Paul még nem tért haza az óvodából, bekopogott hozzá. A többi jött magától, elemi természetességgel, félrerúgva megfontolást és szemérmét, szavak nélkül az ösztön parancsára hagyatkozva. Nem számolt az esetleges következményekkel, nem gondolt a jövőre, csak a perc adta lehetőséget használta ki maradéktalanul. Mégis fájdalmat okozott neki, amikor a férfi kijelentette: a törtéteknek nem lesz, nem lehet folytatása.

- Én egy csavargó vagyok – mondta Gyula afféle magyarázat gyanánt. – Egy feleséget és egy gyereket már magam mögött hagytam. Nem akartak velem tartani, nekem azonban muszáj volt eljőnnöm Magyarországról. Ne értsd félre, nem valami büntett miatt, nem a törvény elől menekültem, csak hajtott a vágy, megismerni az egész világot vagy annyit belőle, amennyire lehetőségem adódik. Nyugtalanul hajt a vérem, nem tudok sokáig leragadni egy helyen. Mondhatnám, illetve kérhetném, hogy jöjj velem új utakra, csak hogy ez felelőtlenség lenne tőlem, főleg Paullal szemben. Na és itt van Phyllis. Talán nem szeretem tántoríthatatlan, ragaszkodó szerelemmel, de szeretem a magam módján. És társra még nekem is szükségem van. Olyan társra, aki önként, kötelezettség nélkül jön velem bárhova. Aki nem akar eltéríteni a szándékaimtól, s akivel nem jelentünk terhet egymás számára. Ezek után talán nem kell mondanom, aljasság volt részemről, Phyllisszel, veled szemben is, hogy nem uralkodtam az ösztöneimen. De megtörtént, visszacsinálni már nem lehet. Próbáld azonban megérteni: folytatása nem lesz. Nem lehet!

És Melanie megpróbált, a külső szemlélő számára nem is sikertelenül, úgy viselkedni, mintha valóban mi sem történt volna. Lelke mélyén mégis reménykedett valamiféle csodában, minek folytán a férfit újból megszerezheti magának. Valahogy úgy, hogy Phyllis is megmaradjon legjobb barátnőjének, elvégre nem tekintette őt vetélytársának, és valójában nem állt szándékában elhódítani tőle Gyulát. Magának sem vallotta be, de még azzal is megelégedett volna, ha akár titokban, akár nyíltan megoszthatja vele a férfit.

Amikor megtudta, hogy Phyllis és Gyula Los Angelesbe készülnek, egész éjszaka sírt. Rájött, hogy minden reménykedése hiábavaló. Ezt az átkozott magyart senki sem téríti el szándékaitól, megy megállás nélkül, az isten sem tudja hova, talán saját pusztulásába. Vagy egyszerűen csak menekül mindenhonnan, sajátmaga előtt is, hogy sehol se tehessen több kárt, mint amennyit már eddig okozott.

A fiára gondolt, akinek talán még nála is jobban fog hiányozni a férfi, s aki úgy csüngött rajta, olyan szeretettel, mintha az apja lenne. Készülődésüknek ő is szemtanúja volt, de azt már nem tudta felfogni ésszel, hogy erről az útról nem lesz visszatérés. Sírn persze sírt, hiszen még néhány napra sem szívesen vált meg újdonsült és megszeretett barátjától.

Ugyancsak hajnalodott már, mire Melaniet végre legyűrte az álom. A csöngetésre hirtelen riadt fel. Pongyolát kapott magára, kábultan lépett az ajtóhoz. El nem tudta képzelni, ki lehet a korai látogató. Megdöbbenésére Phyllisszel találta magát szemközt.

- Ott hagytam valahol San Antonio és El Paso között egy motelban – magyarázkodott Phyllis. – Egy kamionnal jöttem vissza. Elegem van a vándoréletből. Otthont és családot szeretnék. Eddig zokszó nélkül követtem Djulát mindenhova, de nem csinálom tovább. Ha legalább annyira szeret, mint én őt, akkor ő is vissza fog térni. Neki ugyanúgy szüksége van rám, mint nekem órá. Meglásd, délután már itt lesz.

Melanie tágra nyílt szemekkel hallgatta. Legszívesebben ráüvöltött volna: te szerencsétlen örült! Rohanj vissza hozzá és örülj, hogy megtaláltad a boldogságodat. De nem szólt egy szót sem. Lehorgasztva fejét akarta eltitkolni az elégtételt, amit érzett. Miként azok az emberek, akiket kétes megelégedéssel tölt el, hogy nem csak velük gonoszodik az élet.

Aztán félreállt az ajtóból, mint aki szavak nélkül mutatja: otthont, családot akartál, kerülj hát beljebb, legyen ez az otthonod, legyünk egy család.

***